

ՄԵՆԿ

Տարեկան դիմել 10 թուր, կէս տարվանը 6 թուր:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:
Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:
Օտարազգայեցիք դիմում են ուղղակի
Тифлис. Редакция «Менк»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:
Յայտարարութիւնները համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Մօսկվայից:
Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Ե-
ղիպոս: Նամակ Թիֆլիսից:—ՀԵՌԱԳԻՆՆԵՐ:
—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ:
Տեղեկագրութիւնք արեւելեան պատմութեան:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՄՕՍԿՎԱՅԻՑ

Սեպտեմբերի 17-ին

Գեւ. կան այստեղ մարդիկ, որոնք այն միտքն
են պաշտպանում, որ յարձակվելով լաւարեան
ձեւարանի վրա և դուրս բերելով նրա բոլոր պա-
կաստիւնները, վնասում են աստուծոյ այդ հիմ-
նարկութեանը և վայր ձգում նրա փառքն ու
պատիւը, այն, որ կան մարդիկ, որոնք կեղծոտ
կրքերի արգասիք են համարում այն սուղիւր, ու-
րոնք երեսցել են լրագրութեան էջերում այդ հիմ-
նարկութեան մասին: Բայց հաւատացե՛ք, որ այդ
սուղիւր միայն մի շատ անմեղ, բայց մի և նոյն
ժամանակ անգոր բողբոջ են եղած ձեւարանի վա-
րձուքին դէմ, անգոր բողբոջ, ասում եմ, անտեսու-
թեան վատ լինելու և հայաց լեզուի թույլ դասա-
վութեան դէմ: Այ, եթէ այդ պարոնները յարգում
են իրանց այդ սուրբ հիմնարկութիւնը և նրա
վարձութեան անդամներին, զուցէ մենք իբրեւ
նախկին աշակերտ աւելի շատ յարգէինք և փա-
ռազէինք նրան ամենամաղկած դրութեան մէջ
տեսնել և նրա կառավարչներին օգտակար դու-
րեքը դուրսանալու, բայց մենք անգլխութիւն և
թերեւ զովարանաւոր, բայց մենք անգլխութիւն և
յանցանք պիտի համարենք, ով կամենում է լուել
նրա պակասութիւններին մասին, ճշմարտութիւնը
կրքերի արգասիք է համարում և միմիայն հաս-
տատուութեան աչքին թող փչում: Եւ հաւատացե՛ք
որ բոլորը հասարակութեան ցոյց տալով մենք
ձեւարանին ոչնչով վնասած չենք լինի, այլ
ընդհակառակը կը կամենանք նրան միայն լաւ
վիճակի մէջ տեսնել:

Բայց մենք հեռացանք մեր բուն նպատակից.
այ, կնքիւրարները կամենալով խմբագրութեանը
կապակցածքը փարատել, պատուական թերթիկը

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒ-
ԹԵԱՆ—ՏԱՄԵՐԼԱՆ 1335—1405 *)

Գիտնալու համար թէ ինչ արժանաւորութիւն
ունէին նախկին օսմանցիքը, պէտք է գիտնալ թէ
նոյնքան եղան իրանց թշնամիները: Նթէ թիւրքերը
միայն ժողով-Արաբի և Բիւրճանդայի յայտերի հետ
պատերազմած լինէին, չէին կարող արժանանալ
արդէն իրանց ստացած այն քաջանուն համբաւին,
և կը լինէին հասարակ աշխարհակալներ: Բայց
Արաբիում և Եւրոպայում ահարկու թշնամաց
հետ գործ ունեցան: Այն կայսրութիւնը, զոր այն-
քան ընդերկար վաղեցին, և այսօր ծուէն ծուէն
վար է ընկնում, իրանց քաջութեամբը այդ պե-
տութեանը տիրացան, զիմու մեծամեծ և անընդ-
հատ ոյժերի միմիայն յաջողութեամբ առաջին
կարգը բռնեցին այն ժողովրդից մէջ, որոնք երկ-
րին վրա փառաւոր և հզօր թագաւորական ցե-
ղեր հիմնած են: Թիւրքերը ունէին իրանց դէմ, Եւ-
րոպայում, ինչպէս յայտնի է, բողբոջները, սեր-
բերը, արեւմտեանները, ունեւարացիները, բուժա-
նապիները և ուրիշ շատ ժողովուրդներ, մինչդեռ

*) Տաւրիսի կամ Լէւքոմոսի կենսագրու-
թեան համառոտագրութիւն, հրատարակված «Dés-
bats» լրագրի արեւելագետ աշխատակից Հ. Կա-
նէլ ստորագրութեամբ:

165 համարում իր նամակով յայտնում է, որ Լ.
ձեւարանում ուսուցանում են մեր աշխարհիկ լե-
զուն նախ նախալրթարանում և երկրորդ ապա-
ցոյց բերելով, որ ութ տարի շարունակ նրա ա-
կանջին աշխարհաբան է միայն հնչել:

Կարծես մի նորութիւն լինէր պ. Ենդիբեքեան-
ցի համար որ հայը հայերէն է խօսում: Աշակերտ-
ների մէջ ոչ միայն փոքր, այլ և վերին դասա-
տան, յաճախ տեսնում են այնպիսիներին, որոնք
մի բառ անգամ հայերէն չեն արտասանած և չեն
էլ արտասանում: Թող խօսքերիս վկայեն համա-
սարանի այն ուսանողները, որոնք շատ ժամա-
նակ չէ որ աւարտել են ձեւարանում և մինչև
այսօր էլ հայերէն խօսել չը գիտեն: Երկրորդ ե-
թէ ձեւարանում խօսում էլ են աշակերտները
հայերէն, այդ բոլորը կրկին արել են և անում են
միմիայն նոյն աշակերտները:

Եւ ինչպէս, նոյն այն կոպէկները, որ իրանց
ծնողքը ուղարկել են իբր միջին փող, ժողովել են
իրանց մէջ և այդպէս ամենայն տարի շարունակ
մի քանի անգամ հայերէն լեզուով ներկայացում
տուել իրանց համար մի աշակերտական մատե-
նադարան կազմել, վերջապէս մեր պարբերական
թերթերը ստացել ու կարդացել:

Աշխարհիկ լեզուն ուսուցանում են միմիայն
նախալրթարանում, իսկ այդպէս ինչպէս կարե-
ւի է. ինչպէս աշակերտը պետքէն սովորի, ե-
թէ նորան աշխարհիկ լեզուով չը բացատրես և չը
պատմեցես: Այո, հակառակ դէպքում արդարեւ,
ինչպէս խոստովանվում է և պ. Ենդիբեքեանը,
մեղանշած կը լինէին մանկավարժութեան դէմ:
Բայց մի տարւոյ ընթացքում միթէ կարելի է
աշակերտին աշխարհաբան սովորեցնել ինչպէս
հարկն է, և ինչ են սովորեցնում—լոկ կարգալ
և դրե՛ք: Եւ մէկը երկուսը չէ այն աշակերտների
թիւը, որոնք աւարտել են ձեւարանից և հայերէն
երկու տող ուղիղ գրել չեն խնամում և ամենազի-
լաւորը ամաչում են անգամ հայ երէն
խօսել:

Նախկին աշակերտ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՐԵՐ

ԱՌԱՅԻՑՈՒՑԻՑ մեզ գրում են հետեւեալը: «Ռուս-
տական պատերազմից յետոյ մինչև այժմ

այստեղից մօտ 175 տուն հայեր գաղթած են նոր
նուաճած երկրները»:

Նոյն տեղից մեզ գրում են: «Այս վերջին ժա-
մանակները նկատվում է Ախալցխայում մի ուրա-
խալի երեւոյթ, այն է որ հայ-լուսաւորչական և
հայ-կաթօլիկ երկուստեղծութիւնը հետզհետէ իրար
մօտեցնում է և ընդհանուր գործերում միասին են
սկսում գործել, առանց կրօնի խտրութեան: Կրօ-
նական, այսպէս ասված եկեղեցական լեզուի հարցը
տեղիս հայ կաթօլիկները մէջ դետ չէ վճռված
լիովին»:

Մեզ խնդրում են տպել հետեւեալը: Ամսիս
14-ին պիտի ներկայացնուի հայերէն լեզուով
Թիֆլիսի քաղաքային թատրոնում «Կարդիալ
Բիշլեո» պատմական դրաման, բայց այդ ներկա-
յացումը յետաձգվեցաւ հայ դերասանական խմբից
անկախ պատճառներով, իսկ նրա փոխարէն
խաղում մի և նոյն օրը, հինգշաբթի, 14-ին, կը
ներկայացնեն Արծրունու թատրոնում «Պատիւ և
փող» կօմիդիան, հեղինակութիւն Պօտարի:
«Բիշլեո» յետաձգվելու պատճառը դերասանա-
կան խումբը մտադիր է բացատրել հայ հասարա-
կութեանը մամուլի միջոցով մօտ օրերում:

ՄԵՂՐԻՑ մեզ գրում են «Գաւառներից անդա-
դար դանդաղներ ենք լսում, ժողովրդի անտեսա-
կան աննախաճիկ դրութեան մասին: Գիւղացու
կեանքի ամենանհրաժեշտ պիտոյները, նրա
պարտքերը օրից օր աւելանում են, բազմանում
են, իսկ դիւղանում ժողովրդի տարեկան արդիւնքը
նոյն է մնում, չէ աւելանում, այլ դուրս է նոյն
իսկ փչանում է: Նահապետական սխտանները
տիրապետում են թէ մեր երկրագործութեան և
թէ անտեսական կեանքի այլ ճիւղերի մէջ և դրա-
նով ժողովրդի անտեսական դրութիւնը աւելի էլ
ծանրանում է, քանի որ կեանքի պահանջները
օրից օր աւելանում են: Պարզ է որ դրանով և
գիւղական ժողովրդի պարտքերը հետզհետէ աւե-
լանում են»:

«Մեղու Հայաստանի» լրագիրը շարունակում է
իր սովորութեամբ և իսկ կատիով վերին ատրիճա-
նի անբարեխիղճ կերպով վերաբերվել դէպի հար-

ցերը, ծուռել իրողութիւնները, սուտ ասել,
յոյս ունենալով որ հասարակութիւնը մո-
ռացել է իր ողորձիւնները: Այդ ան-
բարեխիղճ թերթը հաւատացնում է ընթերցող-
ներին, որ «Մշակը» միշտ թշնամութեամբ է վե-
րաբերվում դէպի ամեն պարբերական հրատարա-
կութիւն: Գաւառում մի սուտ է: «Մշակը» եթէ
«Լուսալի» դէմ էր, այդ այն պատճառով է, որ
այդ ամսագիրը պէտք է հրատարակվէր հեռու
Անդրկովկասից, ուրեմն մօտիկ չը լինելով ժողո-
վրդին, չէր կարող նրան ուսումնասիրել և ոչինչ
օգուտ չէր բերի մեզ: Բայց «Մշակը» միշտ սիրով
վերաբերվել է դէպի ամեն հրատարակութիւն, որ
լոյս էր տեսնում մեր երկրում: Մենք սիրով վե-
րաբերվում էինք դէպի «Փորձը» և եթէ ընդա-
դատում էինք նրան, դա ամեն թերթի իրաւունքն
է, մենք սիրով ողջունեցինք «Արձագանքը» և
նոյնպէս «Վարժարանի» երեսը, յիշեցինք որ
շատ ուրախ ենք զաւառական հրատարակու-
թիւնների երեսուն, ուրախ էինք որ Երևանում
սկսվում է հրատարակվել «Պատիւ» և Եւրոպ
«Գործ», ուրախ կը լինէինք որ Թիֆլիսում հրա-
տարակվի մի լաւ ամսագիր, սիրով ենք ողջու-
նում այն լուրը որ Երևանում դրատարակվին
կայ ամսագիր հրատարակելու, երջանիկ կը լի-
նէինք որ մեր ամեն մի հայաբնակ գաւառական
քաղաքում մի մի հայերէն թերթ լինի: Մենք
միթէ թշնամաբար էինք վերաբերվում դէպի
«Մանկավարժական թերթը»: Մի քան միայն ու-
ղիղ է «Մեղուի» ասածի մէջ, որ մենք դէպի այդ
լրագիրը միշտ արհամարհանքով և թշնամու-
թեամբ ենք վերաբերվել և այդ յայտնել ենք
շատ անգամ բացարձակ կերպով, որովհետեւ
դէպի անմաքուր, խաւարաւոր մտորեցնո-
ղը և վնասակար մենք չենք կարող սիրով
վերաբերվել: Մենք շատ անգամ յայտնել
ենք որ ուրախ կը լինէինք որ «Մեղուի» տեղ
թող 20 հատ ամենօրեայ հայերէն թերթի լի-
նեն Թիֆլիսում, միայն «Մեղուի» պէս
թերթ չը լինի, մի թերթ որ իր ուղղութեամբ
անբարոյականացնում է ժողովուրդը, նոյնը ինչ
որ անում է «Моек. Вѣд.» ուսու հասարակու-
թեան վերաբերութեամբ: Իսկ ինչ որ վերաբե-
րվում է Թիֆլիսի ուսու լրագիրներին, մենք նրանց
հետ գործ և կապ չունենք. նրանք թաղութ-
լին մի այլ շրջանում էին գործում, հրատա-

ուղայից և դրաց առաջը, ճիշդ այն ժամանակ,
երբ երաժշտները նուազաբար հնչեցնում և եր-
գիչներն էլ երգում էին և «Թաւթար իշխանի»
տակաւապետներն էլ վանկնայ անօթներով և
ոսկեղէն դաւաճներով Շիրազի կարմիր գինին և
Լիբանանու ոսկեղէն ըմպելիքը կը նուիրէին
հրաւիրելու»:

Տաւրիսի հայրը Սամաղանի չրջակայքը
փոքր մի ցեղի ցեղապետ էր, բայց որդւոյն դօ-
րութիւնը մեծանալով պատմագիրները մտածեցին
նրան աւելի ազնիւ մի ծագում տալ, և ձէնկիս
խանի սերնդից առաջ եկած է ասացին: Այլք
հաստատեցին որ Մօնղոլ աշխարհակալին կանանց
կողմից ազգականութիւն է ունեցել, բայց երկու
պատմութիւններն էլ անհիմն ենթադրութիւննե-
րն, որովհետեւ ձէնկիս-խանը երկու դար առաջ
էր ծնած (1162): Ոչ մի աղբարանութիւն չէ ա-
պացուցած որ Տաւրիսը նրա սերնդիցը ծա-
նուած ասած լինի, երկրորդ կարծիքը, զոր այժմ
յիշատակեցինք, աւելի անհաւանական է, նրա հա-
մար որ արեւելքում կարեւորութիւն չեն տալիս
կանանց կողմից իշած սերնդին, ուղղորդութիւն
հարձնելով միմիայն արական ծագումին: Բայց
եթէ սրանով աւել ուղեցան որ երկու աշխարհա-
կաների միջև մի կէտ կայ նմանողութեան, այն
ժամանակ ճշմարտութեան աւելի կը միջնանան:
Այնու հանդերձ, մի և նոյն դարմից ծագում ա-
ռած և հասարակ սերնդից զոյգացած ցեղերն մէջ
փոքրագոյն մասն է, որ արեւան աղւաւորութիւնից
առաջ եկած, մինչդեռ մեծագոյն մասը քաղաւար-

I.

Տաւրիսը ծնա Չաղայի յայտնի, Գեշի մէջ Սա-
մաղանի մօտ Գրիստոսի 1336 թվականին:
Ինքը բարձրահասակ մի մարդ էր: Հակառակ լայն
և բարձր, երեսը կճակերպ նկարված և արեւան
բիծերով աղւնդված, դէմքը սպիւկալ, մերթ աշ-
քերից փայլակեր, կարճակեր: Մեծատարած

բակիվով պետական լեզուով: Սուս է ասում «Մեղուն» որ մենք չենք ապացուցել որ ինքն խաւարասէր է: Մենք կրկնում ենք. խաւարասէրների յատկանիշը այս է. դաւաճան անուանել այն ամեն մարդուն, որ խտուրթեման քննադատում է մի որ և է դադարեալ, մի որ և է հիմնարկութիւն, որ ցանկանում է որ դադարեալ ուղղվի, որ հիմնարկութիւնը բարենորոգվի, իսկ բարեկամ և պաշտպան անուանել այն մարդուն, որ ջանում է պահպանել ամեն դադարեալ, ամեն հիմնարկութիւն իր հին, փոսած դրութեան մէջ, չէ թոյլ տալով որ մասն այդ հիմնարկութեան մէջ մի նոր միտք, մի ժամանակակից դադարեալ, որ նա վերանորոգվի ժամանակակից պահանջմանը համեմատ, այլ մնայ ինչ դրութեան մէջ, իր բոլոր պակասութիւններով և անբարեկամութիւններով: Թող յիշեն այն, որ մենք ասեցինք «Փորձի» մասին. «ցատկի է որ դադարեալ մի հրատարակութիւն, որ թէն շատ օգտակար չէր, բայց և վնասակար չէր, և աւելի օգտակար էր, քան թէ վնասակար, այլ ցանկալի կը լինէր որ դադարեալ այնպիսի թերթ, որ բացարձակապէս վնասակար է:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵԿԻՊՏՈՍ

«Figaro» լրագրին կայրէից հեռագրում են հոկտեմբերի 6-ից: Քննութիւնը ապստամբութեան առաջնորդների մասին արդէն սկսված է: Արաբի-փաշա այսօր առաջին անգամ հրաւիրվեցաւ զինուորական դատարանի մասնաժողովը: Նա դատարանի առաջ պահում է իրան մեծ արժանաւորութեամբ և պիտում է, որ նա անձնատուր եղաւ իբրեւ զերի անգլիացիներին: Արաբի-փաշայի քարտուղար շէյքսարացի Նինէ արտաքսված է եգիպտոսից: Խեղիվը հեղուց մի հրաման կը ստորագրի, որով ներում կը յայտնվի այն բոլոր օֆիցերներին, որոնք ընդդիմադրում էին անգլիական զորքերին: Երբ հիմնական հրաման էր և Հասան-փաշա յայտնեցին, որ նրանք պատմականաւոր կը լինեն ճանաչելի և համագործակցելու մէջ կարգապահութեան համար և այդ հիման վրա զենքերը վաւեր հեռացրեց այդ տեղերից անգլիական զորքերին: Դժուարութիւններ են ծագում այն պատճառով, որ պետութիւններէ մի քանիսը անգլիական կառավարութեան մեթոտը անգլո-ֆրանսիական հովանաւորութեան և «status quo» վերականգնելու մասին, համարում են Անգլիայի դիտաւորութիւն երկուր ժամանակ

տիկ արշաւանայ հետանցներ են, որոնք հասարակ գիտութեամբ ամենաբարձր աստիճաններ կը հասնեն: Մեր խօսած թուականներում հաղապարհում քան չէր որ և է տոնի պարզ մի ցեղապետ առաջին յաղթութիւնից յետոյ յանկարծ փայլելով դիւցազնների կարողման անցնելով: Թիւրքեստանի և թաթարիստանի իշխանների մեծ մասը, որոնք խան և կայսր հաշակիցան, բախտախնդիր գիւնուներ են:

Տամբլանը անդուլտ և ռիսկալ էր, յաղթողները, ի բաց առեւել մի քանի անհաշան հաղապարհում բացառութիւններէ, երբեք նրա շնորհին արժանացողներ չէին: Պատերազմի սկսած ժամանակ, իր մարտավարութիւնը ցոյց տալով արիւնաբերու նախապատրաստութիւններով թշնամույն աչքը վախեցնելու մէջն էր, այսինքն թէ բնակիչներին ընդհանուր մի ջարդ հրամայելով, և թէ երես վրա թողված, ամառացած քաղաքներն ու դաշտերը հրկիւղի տալով: Իր տիրապետութեան ժամանակին պատերազմը ստակալի մի սպանդանոց էր դարձած, սրանով զինուորին աղիւլ արհեստը դաժնի պաշտօնի էր վերածած: Յետ յաղթութեան, թշնամիներին սպանում էր ասելով թէ այլ ևս նոցա հետ պատերազմելու հարկ չը մնար, նոցա մայրերը և կիները սպանել տալիս էր, պատճառը որ սոքա ծնունդ էին տուած այն անվերջ քաջամարտերին, մանկանց բնաւ չէր խնայել, որպէս զի, ասում էր, երբ չափահաս լինեն, իրանց ծնողացը վրէժը երբեք չը կարողանան լուծել: Մի բարբարոսի ի գործ դրած այս տեսակ տրա-

դրաւել եղիպտոսը: Ֆրանսիական կառավարութիւնը չէ թոյլ տալիս ոչ մի փոփոխութիւն, որ միջոց կը տայ որ և է պետութեան և միջն անգամ թիւրքերային միջամտել եղիպտական զորքերին առանց Ֆրանսիայի համաձայնութեան: Նոյն թղթովիցը հեռագրում է հոկտեմբերի 7-ից, որ քննութիւնը ապստամբութեան առաջնորդների դէմ շարունակվում է: Մահմուդ-Սամի-փաշա և Տուրք-բէյ յայտնեցին քննութեան ժամանակ, որ նրանք գործում էին ստիպւած ապստամբութեան առաջնորդներէ, բայց սրտանց հաւատարմ էին խեղիվին: Կասկածելի է, որ կարելի լինի ապացուցանել նրանց մասնակցութիւնը Ալեքսանդրիայի մէջ կատարված ջարդին և աւերութիւնները, դժուար թէ Մահմուդ-Սամի-փաշա և Տուրք-բէյ մահումն պատժի դատաւարութիւն և երկարվել այդ պատժին միայն նրա համար, որ նրանք մասնակցում էին ապստամբութեանը, մինչդեռ միւս օֆիցերները ներում են ստանում: Վերջին ժամանակներում տեղացի առաջնորդը շէյքսարացիները հետհեռ է թշնամարտ են վերաբերվում այդ անձնաւորութիւններին և կամենում են նրանցից վրէժխնդիր լինել: Եգիպտոսի մէջ ապրող եւրոպացիները բացարձակ մեղադրում են Արաբի-փաշային զանազան յանցանքների մէջ: Եգիպտական անգլիական զորքերը ազատ կը լինեն պոլիցիական ծառայութիւնից: Բեկիւր-փաշա եգիպտոսի համար կազմակերպում է 6,000 մարդուց բաղկացած ժանդարմերի: Իւրաքանչիւր բաժանի մէջ 500 զինուորներէ բաղկացած վեց անգլիական օֆիցերներ կը լինեն: Եգիպտական կառավարութիւնը մտադիր է ստիպել թափառական բեդուիններին վերադարձնել այն վեջերը և ազմամեծեցները, որ բաժանել է նրանց Արաբի-փաշա: Խեղիվը շքանշաններ կը շնորհի անգլիական 300 օֆիցերներին:

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԳԻԱՅԻՅ

Կ. Պոլիս, 4 հոկտեմբեր 1882.

Ազգային ժողովն իր սեպտեմբերի 30-ի նիստին մէջ Ներսէս պատրիարքի հրաժարականը ընդունեց:

Այսպիսի անբաղաճաղէտ մի որոշում էր սպասուել արդէն մի ժողովն որ կազմուած է

մարտնոթեան չափ արարածներ մի բան չէ կարելի երևալով: Տարեկան բարբարոսութիւնը մինչ այս աստիճան հասցրել էր, որ բոլորներին ողջ ողջ այրել էր տալիս, նոցա անոք իր բանակին մէջ չը տարածվելու համար: Եթէ այսպէս է, ուրեմն զինի յաղթութեան բնակչութիւնները վերապահելու ինչ հարկ կը մնար, ինչ բանի տեղը պիտի դալին այն ընչաչառ քաղաքներն ու հոյակապ շէնքերներն: Ոչ ապաքէն իր ժամանակին մեծագոյն մասը Ուղղակի հետ ի միտքին վրաններին տակ ապրելով էր անցկացնում: Վերջին ժամանակներում այս բարբարոսական դադարները չափաւորվեցան. ճշմարիտ էլ այսպէս եղաւ, որովհետեւ իր տեղութեան վերջի տարիներում Սամարքանդի մէջ արձաններ և մզկիթներ կանդնեցնելու տուած ապագայ դարերում իր անուան յիշատակը մշանջնաւորելու նպատակով: Բայց այս ահապէս աշխարհակալը իր կառուցած բոլոր շէնքերից աւելի մեծաշուք և աւելի յարատե մի արձան թողնում էր ապագայ սերունդին, այն էր անցկացած տեղերում թողած արեան հեղեղների հետքը, որ անուշ ողբերգական կերպարանք առաւ պատմագիրների և բանաստեղծների նկարագրութիւններով: Որքան ընդլիմա պատկեր այլակերպութիւն է տեսնուում այս ինքնակային բնակչութիւն մէջ, ով կարող է երբեք հաւատար, երբ կը մտածէ թէ այս մարդը, որ Բաղդադի ամբողջ բնակիչները ջարդել տուաւ, Կէլէլիլի առաջը հարկը հազար գերի սպանել տուաւ, Ժողը Ասիայում էլ ձիերու ոտքերի տակ

մէկ մասով չափամուր և կրքաւ և միւս մեծագոյն մասով բթեւեռն ծաղրն անդին չը տեսնող անձեր: Այդ ժողովն իւր գոյութիւնն ի վեր տակաւին մի գովելի ձեռնարկութիւն, մի խելացի որոշում չէր կարողացել առնուլ, նա շարունակ ապարել կազմ էր ամեն կրքերու, սնուի վիճարանութեանց, ծիծաղելի ձեռնարկեանց, և առաջին անգամ որ կուռնեցաւ նա անցկալ հինգ շաբթի որ ազգին յոյժ կենսական մի խնդրոյ վրայ որոշում տալու երբ հրաւիրուեցան Գոռնէն վերջնականապէս մի կարծիք յայտնելու պատրիարքական խնդրոյն նկատմամբ, նա քուէարկեց ճիշդ ազգին ներքին և արտաքին թշնամիներուն փախալին համեմատ, որը պատրիարքին զանգատանայ իր թէ անտեղի ըլլալն էր ցանկալին որ ինքն Ազգային ժողովն վճռէ որ և ինչ կերպով:

Կիտեւու արժանի բան էր այն օրուան ժողովն կերպարանքը: Կանխաւ զգալով թէ քրքան ազգին ընդհանրութեան զգացման հակառակ մի բան էր այն օրն ընկիւնելին, երևալովանք խոհեմութիւն համարած էին նիստը դուրսից ընել, իր թէ ժողովրդան ճնշմանը ենթակա չը զուտուելու և ամենայն ազատութեամբ գործելու համար: Ժողովն բացուած վայրկեանէն զիւրին էր գուշակել թէ պատրիարքական ծանր խնդրով ինչ կը պիտի ունենար այն օր: Նախ փոխանորդ վարդապետը մի տեղեկագիր կարգաց ուր դատական նախարարին հետ մինչև հիմա կը բաժանակցութեանց արդիւնքն իմացնելէ յետոյ, կը լսել նախ ազգին վերջնական որոշումն, պատրիարքի հրաժարման նկատմամբ, որպէս զի Բ. Գոռնէն ըստ այնմ պատշաճ անօրինէ: Արդ՝ Ազգային ժողովն քանիցս յայտարարած էր իր կարծիքն այս մասին թէ արեւսագրութիւն և թէ յատուկ պատգամաւորութիւններով և բնաւ արամաղիլ չէր ցոյց տուած ինքնիցը պատրիարքի հրաժարականն ընդունելու: Գոռնէն դիմաւորով այս բան, երբ կրկին կը հրաւիրէր Ազգային ժողովն որ յայտնէ իւր վերջնական որոշում՝ սա պարզապէս մի վարպետութիւն էր իր կողմէն որ ազգն ինքն ընդունի նախ այդ հրաժարական, որպէս զի ինքն ալ այս կերպով մի անել ճանապարհէ ազատի դիւրաւ:

Այս կէտն էր որ մեր միամիտ երեսփոխաններն ունեցը չը կարողացան ըմբռնել և հապճէպով, առանց ազատ և լուրջ վիճարանութեան, երբեք քառորդի մէջ քուէարկեցին պատրիարքի հրաժարականն ազգին ընդունալին:

Քուէարկութեան ժամանակ 51 երեսփոխանք ներկայ էին: Ասանցմէ 39-ն այս քուէ տուին, 9 ոչ և 3-ն ալ ձեռնպահ մնացին, այսինքն ինքզինքնին անկարող յայտարարեցին այսպիսի մի պարագայի մէջ որ և ինչ կարծիք ունենալու: Ինչպէս կը տեսնուի, սակաւաթիւ երեսփոխանք զէմ կրնալ փորձել այսպիսի մի լուծման, չէ թէ պաշտօններու համար լոկ Ներսէս անձը, որ մշա խնդրին դուրս եղած է բոլորովին, չէ թէ

չախճալի տուած հազար անմեղ երեխաներ, որոնք իր գութը շարժելու համար ուղարկված էին, այս հրէշը, մարդկային դէմով այս վարդը իր երեսփոխաններ համար անկեղծ սէր և գորով ունենալ: Իր որդեցը հարսանեաց առթիւ տուած հանդէսները արեւիկան ժամանակագրութեանց մէջ յիշատակվեցան, և ինքը որ կեանքումը բնաւ լաց արած մարդ չէր, նրանցից միայն մէկին մահուան վրա դուռն արտասուք թափելից:

Վերին աստիճանի սէր ունէր մասնաւորութեան և զեղարուեստի: Ամբողջ կեանքումը յարգեց և պատեց իմաստունները: Վրտութեանց մէջ ամենից առաւելագոյն սէր տուած անողաբախտութեան: Իր երկրին մէջ մի դիտանոց չի նեղ տուաւ և իր թոռներէ մէկը, Ուլուի բէյ, իրեն աստիճանգէտ, երեւելի հանդիսացաւ: Կարողում էր հոշակաւոր պատմագրութիւններ և նրանց արշաւանքների պատմութիւնը: Պատմագէտ Համլըր, որից քաղում ենք հետեւեալ վկայութիւնը, ասում է, որ երբեք լեզու էր խօսում պարսկերէն, մանգոլերէն և թրքերէն, պատմագիրը աւելացնում է, որ դարմանալի մի յիշողութիւն ունէր ուրիշ շատ նախ ունէր ուսումնասիրելու:

Մտաւորական ոյժի թերի մշակութիւնը իրան վայրերի էր չինած, որովհետեւ չը կայ մարդոց համար այնքան ողորմելի մի բան, որքան անկատար կրթութիւնը: Սրանից հետեւում է մասնաւորապէս կարողութեան մէջ հասարակչութիւն պակասութիւն, որ չափազանց փոստագուր է լինում:

սորա կրկին իւր աթուր դառնալն մի չա՛հ ըստառիտուն, փան դի այնպիսի փաքքողի նկատուութիւններու անկարող են այդ անձինք և նոքա ամենէն աւելի լաւ դիտան այդ հրաժարականի անդառնալի ըլլալն մինչև որ ներքին և արտաքին զանգատանայ առարկայներն չը վերանան, այլ զէմ կրնալ փորձել որպէս զի արդիւն ժողովն այսպիսի անբաղաճաղէտ մի քալ առնել: Այս սակաւաթիւ երեսփոխանք չը կարողացան անգամ խօսել, անդադար ընդլիճեցան, անձնակաւորութիւններն անարգուեցան և ստիպուեցան լռել այսպիսի բռնական միջոցներու առաջ: Պէտք էր այնտեղ ներկայ գտնուիլ այն միջոցին տեսնելու համար թէ որպիսի մարդոց ձեռք յանձնուած է այսօր ամբողջ մի խոշակի ազգ: Այդ նիստին չոր ու ցատկը ատենադրութիւնն անգամ կարգաւոր տիրութիւն կը զգայ մարդ:

Ընդունելով վարկեան մը, եթէ կամիք, թէ այս քուէարկող 39 երեսփոխաններն շատերն ազգ-օգուտ մի գործ կարծեցին կատարել և միամտութեամբ քուէարկեցին մի քանի վարձեալ թշուառականներու հետ, որը անձնական մի կիրք յաղեցնելու համար կը դրսէն ազգ ու հայրենիք, կուրանան հայր և մայր: Ընդունելով մինչև անգամ թէ ունէին ի պատրաստի մի անձ աւելի արժանաւոր, աւելի անձնաւորաց քան զՆերսէս, պատրիարքական աթուրն արձարացնելու համար: Բայց չը հասկացան բնաւ այդ Պառարկի ոչխարներն թէ ընդունելով այսպէս, առանց պայմանի, Ներսէսի հրաժարականն, յոյնից կը հանելին այն դանդաղներն որոց վրայ յինեալ էր այդ հրաժարականն: Չը հատկացան թէ Ներսէսն այս վարձուներն և նոքա հրաժարականին յարատուութիւնն մշտնջենաւոր մի բողոք էր այն քաղաքականութեան զէմ որ կը բանեցնէ Գոռնէն Պերլինի գաշադրութիւնն ի վեր: Մտացան յիմարութեամբ որ Ներսէս իր հրաժարականի առթիւ ներկայացուցած ինչ զանգատներուն առաջինն էր 61-ը յօդուածին անգործաւորութիւնն: Չը զգացին որ Ներսէսն անուան ալ ևս ջնջելու աղային գործերէն, մուսացութեան մասին էր նաև նորա պահանջներն և որ աւելի վառն է՝ կերպով մը սոցա անտեղի ըլլալն հոշակել էր: Վերջապէս անկարող կղան տեսնելու թէ մէկ ամիս ի վեր ինչ են աշխարհավարական միտումներն և չը զգացին այն գորտեր միջամտութիւնն որ կը պատրաստուէր, մեր ազգային ներկայ կացութեան վերաբերմամբ:

Եթէ այսօր մի որ դիտողութիւն ընէ Գոռնէն պատրիարքի պահանջներն խնամ իրաւացի են և թէ նա, չը կարողանալով այլ ևս հանդուրժել իր ազգին կրած դրկանաց, հրաժարեալ կը մնայ և թէ ոչ որ կարէ այս հանգամանաց մէջ վարել այդպիսի մի պաշտօն, Գոռնէն կը կարող ամենայն իրաւամբ առարկել թէ չինքն պատրաստ յօժարականութիւն ունէր Ներսէսի պահանջներուն արդարացի ըլլալն քննութեան առեւել, բայց նոյն

Այսպէս ուրեմն, Տամբլանը սպանել տուաւ Գոռնէսի բնակիչներին, որովհետեւ մի գրքի մէջ կարգացած էր, որ սոքա երեւմն չարաբարած էին Ալիին և Հիւսէյնին: Այսու հանդերձ իր բոլոր արածները արդարացնելու աշխատում էր, կամ իր գործերը իւրեւաններն *) հաստատել տալով, կամ անցնել իրոց և ներկային միջև մի համեմատութիւն գտնելով: Մի օր Հալէպի միջոցին *) հարցրից թէ, «Մարտիրոս կոչվելու արժանի պատրիարքները որոնք են, յաղթողները թէ յաղթողները»։ «Բանիւն Աստուծոյ պատերազմողներն են» պատասխանեց միւսքին: Այն ժամանակ Տամբլան ինքզինքը ստոր ցոյց տալով և իր խօթութիւնը ակնարկելով «Ես մի կիս մարդ եմ, այնու ամենայնիւ հուռանցի Պարսկաստանը, իրտը և Հնդկաստանը»։ «Շնորհալալ եղիլ Աստուծուն, յարեց միւսքին, և ոչ որի մի սպանել»։ «Աստուած ինձ վկայ է, պատասխանեց Տամբլանը, որ ես ոչ զքեզ կանխադրն մտածութեամբ չեմ սպանել տուած»։

Այս միջոցութեանը արդիւց չէզան նոյն իսկ հետեւեալ օրը սանդարամտական մի տուն կատարելու, ուր Հալէպի բնակչաց արիւնը յորդառատ հոսեցաւ: Իրան համար ոչինչ զուարճութիւն չը կար տուանց մարդային ողջակէցներին Շատ անգամ իր անձնական տկարութեան վրա խորհնը

*) Մահմետական հոգեբանական
*) Մահմետական դատաւոր:

տե պատի մէջ մի մեծ ձեռք են դառնում: Ս. Պետերբուրգի մէջ կայացաւ կրակի դէմ ապահովող ընկերութիւնների ներկայացուցիչների ժողովը: Վճարած է հոկտեմբերի 15-ից բաւական բարձրացնել ապահովական վարձատրութիւնը:

ԲԵՂԳԻՄ, 12 հոկտեմբերի: Միլան թագաւորի վրա արքայական արձակող կինը գնդապետ Մարկովիչի այրին է, որ մահուան պատժի ենթարկվեցաւ Տոպոլի դաւադրութեան պատճառով:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 12 հոկտեմբերի: Պետական բանկի 5% տոմսակր առաջին շրջանի արժէ 94 ռ. 75 կ., երկրորդ 91 ռ. 12 կ., երրորդ 91 ռ. 25 կ., չորրորդ 90 ռ. 25 1/2 կ., հինգերորդ 90 ռ. 25 կ., ներքին 5% տոմսակր փոխառութեան տոմսակր արժէ 209 ռ., երկրորդ 202 ռ. 50 կ., արևելեան տոմսակր փոխառութեան տոմսակր արժէ 89 ռ. 25 կ., երկրորդ 89 ռ., երրորդ 89 ռ. 25 կ., ոսկի 8 ռ. 18 1/2 կ.: Ռուսաց 1 ռուբլ 1 լոտին վրա արժէ 24,19 պէսա, Ամստերդամի վրա 122,50 պէսա, Նուսաց 100 ռ. Համբուրգի վրա արժէ 205 մարկ 25 պֆ., Փարիզի վրա 253 ֆրանկ 75 սանտիմ: Բորսայի արամադրութիւնը ամուր է:

Խմբագիր—Հրատարակող ԳԻՐԴՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԵՐ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գուրս եկաւ մամուլի տակից և ծախվում է յոգեւտ չբաւար հայ ուսանողների Ս. ԹՈՒՄԱՆԻԱՆԻ Հրատարակատնութիւնը: ՄԱՍԻՍ ԼԵՐԱՆ ՀԱՐԱՄԱՅԻՆ ՍՏՈՐՈՏՆԵՐԸ: Ծախվում է կենտրոնական գրադաճառարանում, Գոլովինսկի պրոսպեկտի վրա, Ջաբարիայ Գրիգորեանցի գրադաճառարանում, Յովսէփ Տէր-Յովսէփեանցի ծխախոտի խանութում, «ԿԱՅԿԱՅ» հիւրանոցի տակ Գինն է 30 կոպ.

1—10

Ներսիսեան դպր. աւարտած և ուսուցչութեամբ պարապած մի երիտասարդ կամեւում է, ձեռնառու պայմաններով, ուսուցչի պաշտօն ունենալ կամ քաղաքում կամ թէ գիւղում:

Պայմանները կարելի է իմանալ Գոլովինսկի պրոսպեկտի վրա, «Վարչախոյս պեկարնայ», կոչուած խանութում պ. Մարտիրոս Հաննադարեանցի:

5—5

Հոկտեմբերի 1-ից ԳՐԵՀՈՎ է արժւում ԽԱՆՈՒԹ Երկու մուտքերով, երկու ՍԵՆՏԵԱԿՆԵՐՈՎ վերին յարկում և մասնաւոր ա. Խաթրովի, Հաւարարի կամուրջի մօտ ՇԱԴԻՆՈՎԻ քարվասարայի հանդէպ: Յանկացողները կարող են գիմել Ներկայիսկայա փողոց վարվարա Խաթրովի տունը, № 71:

3—3

Ստիւդենտ և մ. ԿՐԿՆԱԿԻ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԱՇԻԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ և ՌՈՒՍՍՅԱՆ Լեզուներով պայմանների մասին կարող են գիմել ինձ մօտ ԶՈՒԲԱԼՈՎԻ քարվասարայ, Գասպարեանցի մագաղկում ամեն ժամանակ:

ՍՄԲԱՏ ԳԻՏԱՏԱՐԱՆՑ

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԻ ցանկանում է ունենալ որ և է պաշտօն ՄԱԳԱՋԻՆԵՐՈՒՄ կամ ԳՐԱՍԵՆՏԱԿՆԵՐՈՒՄ Թիֆլիսի մի յայտնի անձնաւորութեան երաշխաւորութեամբ:

Հասցէն կարելի է իմանալ «Մշակի» խմբագրատանը:

5—5

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 14-ԻՆ, ԵՂԴՐԱՎՈ այգու մէջ ՌՈՒՍ դերասանները կը ներկայացնեն երկու վոդեվիլ: I «Турокъ и Поведасть», կամ «Герой нашего времени», վերջը ԴԻՄԱԿԱՀԱՆԻՍ: Սկիզբը երեկոյեան 8 1/2 ժամին:

1—1

Համաձայն § 26 պանդոկների կանոնադրութեան, պանդոկների, ուտեսանների խանութների և խմիչների ընկերութեան պատգամաւորները, պարտաւոր են նոյեմբերի 1-ից ոչ ուշ, ձեռնարկել միջին տեղիքի բաժանմանը երկր 1883 թվի համար, որի համար Թիֆլիսի ԳԱՂԱԲԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ խնդրում է վերալիշեալ հիմնարկութիւնների տեղերին, ներկայ թվի նոյեմբերի 1-ից ոչ ուշ ստանալ վարչութեանց վկայականներ յիշեալ հիմնարկութիւնները բացառելու 1883 թվի համար: Հախտակ դէպքում նրանց հետ վարչութիւնը կը վարվի պանդոկային կանոնադրութեան §§ 18 և 35 համաձայն:

3—3

ԹԵՅ առաջին հունձի այս տարի չափազանց գոյնաւոր և հոտաւետ: Այդ թէյից ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ միջտացված է 50,000 ֆունտ և ծախվում է 25% էժան և աւելի լաւ քան թէ ուրիշ տեղ: Օրինակ. Լաւ ԿՈՆԳՈ թէյ 1 ռ.—1 ռ. 20 կոպ., պատուական ՍԱՆՅԱ թէյ 1 ռ. 40 կ., հիւսնայի ՄՕՆԻԿ թէյ 1 ռ. 60 կ. այս թէյ ամեն տեղ ծախվում է 2 ռ.—2 ռ. 50 կ., գեղեցիկ ԿԱՅՍԱՆԻ թէյ 1 ռ. 80 կ. և ամենալաւ ֆուռ-ֆուռ թէյ 2 ռ. մաւրաբար լինում են 500 երկրթէ ՄԱՀԱԿԱՆՆԵՐ 6 ռ.—60 ռ., երկրթէ ԳԻՐԶՆԵՐ ամբողջ Անդրկովկասի համար, շօղաղ ֆրայ, Շեվրիլի ԳԱՆԱԿՆԵՐ, վերականգնող ՄԱԿՄԱՍՏԵՐ մագերի համար, հրացաններ ԳԱՌԻԳԼՈՎԵՐՆԵՐ ՎԵՐԻԼ, ԹԱՄԲԵՐ Բարնեբի, Կոյմանի նըշըրայ, ԱԼԲՐՄԵՆ Շփուրի կէս գնով: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ, ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԵՋ ԱՐԾՐՈՒՆԻԻ ԳԱԼԼԵՐԵՅՈՒՄ № 156, 157, 158, 159 և 100:

57—100

Въ Редакціи газеты «МШАКЪ»
Продается
БРОШЮРА
«ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ
ТУРЕНЦІИХЪ АРМІАНЪ»
Д. Григорія АРЦРУНИ.
Брошюра напечатана въ Москвѣ.
Цѣна 25 коп.

ՕԳՈՍՏՈՍ ԱՄՍԻ ՄԵԿԻՑ

ՍԿՍԵՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎ ԵԼ ՎԻԵՆԱՅՈՒՄ

L'ORIENTAL

ՖԻՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԸ, ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ:

«Ժուրնալ դ'Օրիան» լրագրի հին բաժանորդներին դադարեցրած թերթի տեղ կուղարկվի այդ նոր հրատարակութիւնը:

«L'Oriental» թերթի տարեկան գինը 8 ռուբլ է, կէս տարեկանը 4 ռուբլ:

Գրվել կարելի է «ՄՇԱԿԻ» խմբագրութեան մէջ, կամ ուղղակի Վիենայում գիմել-ով հետեւալ հասարակ հասցէով. Vienne (Autriche) M. F. Salles I. Neuer Markt 9.

Միջի փողոց, Կաթօլիկ շէնկայա փողոցի անկիւն № 13.

Աւելի էժան, քան թէ ուրիշ տեղ ծախվում են. ՎԻԵՆԱՅՈՒ ՄԵԿԻՑ ամենալաւ տեսակ, ֆրանսիական և անգլիական երկրթէ ԿՐԱՎԱԹՆԵՐ 8—30 ռ., չամադաններ 250—25 ռ., սակվցածներ 1. 30—12 ռ., սուսն դուկն եր ճանապարհի 6—35 ռ., մարաններ (марены) 6—25 ռ., սամօփարն եր 60 կ.—1.25 ֆունտ, կուխանի պղնձ ամաններ, Գերմանացի երկրթէ էմալով ամաններ. ումի վալի կն եր մրամօրնի 38 ռ.—75 ռ., հրացաններ երկու լույսնի 6—32 ռ., և էվոլվէրն եր ամենայն տեսակ 3. 50—30 ռ., պատրաններ. (գուլաններ) բէզովերի, սիգար Բէնգարդի ֆարիկից. պապի-րոս և թամարաւ կուշտարովի գիլի պապիլրովի. 5,000 ֆունտ ԹԵՅ (այս) ԵՂ. ՊԱՊԱՆՆԵՐԻ, բիսկիւտ. (սուսար չայու և կաֆէի) Լինէմի. կոֆէ Լինէմի և Միլէյսոնի. Պետերբուրգում 40—1 ռ. 25 կ. հայկերներ ամենայն տեսակ 28 կ.—240 ռ., պրորկայ գինեգաճառների, հանքային և գարնջի (ДЛЯ ЗЕЛѢТЕРСКИХЪ ВОДЪ И ПИВА) զուլթուկ (пучки), պաղտաններ սամփարի և չայու, դանակ չանդայ դանազան ֆարիկաների 1 ռ. 20 կ.—25 ռ. դուժիւր. գրչակներ 1 ռ. 80 կ.—5—60 կ. դանակ ջիլի 1—60 կ.—12 ռ., դանակ հացի 20 կ.—1 ռ., հատը, կուխանի 1—40 միւլէ 3—20 կ. պրիբոր. միս կարելու մաշիկայ. Անգլիական ութներ, բրիտանական շալիկներ, կաֆէի-նիկներ ամենայն տեսակ, Չադաններ կաֆէի համար, ֆիլտր—Չուր մարբուլ, կրակմալ կարթիկն 18 կ., վաքս ֆրանսիայի ծակոյ, թուղթ փաշտի, կամկերտներ, սուրդուշ, մատիտ, գրիչ երկրթէ, գրչակթ, քարտատատի, թանաք, թանաքամաններ, պրեսպալիներ, գրչակն սեղանի և չայու ֆրաճէ, վարչակի և բրիտանակի դուժիւր 1—50 կ. միւլէ 12 ռ., և չայու 45 կ.—5 ռ., չու-միլէք 45 կ.—5 ռ., չամադաններ ամեն տեսակ 25 կ.—12 ռ. Չուխտ, պու-սապրչաններ վարչակու, ՌԵՋԻՆԻ ԿԱԼՕՆԵՐԻ, ամեն տեսակ, գուլաններ կանանց և մարդկերանց 15 կ.—50 կ. Չուխտ, շալիկներ, մարդկերանց գարտատիկներ, գոտիկներ 35 կ.—4—50 կ., հատ, անձրեկի և շալի, սանդրեր շիւր-մայու ոսկորե, գուտապերչովի և փայտե, շոտական գլխի շորի, սաղսիկ, պղի և կարտի համար. չուլթի թէյ (бумага) մատկի կօճի և շալէ (гарусь) ֆէլ-չատկէք մարդկերանց և կանանց, պորտամաններ, բրիտան, պապիլրովի ամաններ և մարդ գուլաներիկնի ապրանքներ, սապոն ամեն տեսակ 3 կ.—30 կ., կտոր, հոտաւետ ջրեր, պուզրա, Գլիցերին ջրի քաջան, հոտաւետ պարաշոկներ ԿԻԼԵՐԻ ԼԱՐՈՐԱՏԱՐԻՑ. և այլն և այլն:

Վաճառականներին առանձին պայմաններով և գիշումով վերալիշեալ ապրանքներ մեծ քանակութեամբ մշտապէս գտնվում են ՄԻԿԱՅԷԼ ՏԵՐ ՆԻԿՈԼԱՍՆԱՆՑԻ պահեստում. (ВЪ СКЛАДѢ) միջի փողոցում կաթովիկաց փողոցի անկիւնում № 13.

Օտարադադարացիք կարող են գիմել հետեւալ հասցէով. Тифлисъ М. Хаилу Н. Теръ-Никогосову.

155—180

Միջի փողոց, Կաթօլիկ շէնկայա փողոցի անկիւն № 13.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԵՋ ԹԵՅԻ ԳՆԵՐԻ ՆՇԱՆՈՐ ՓՈԳՐԱՅՈՒՄՆ

(MAISON DE CONFIANCE) ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԵՐԵԱ № № 156, 157, 158, 159 և 160.

Համեմատեցէք թէյ

1 ռ. 10 կ. թէյի հետ ամեն տեղ 1 ռ. 30 կ.
1 " 20 " " " " " " " 1 " 60 "
1 " 40 " " " " " " " 1 " 90 "
1 " 60 " " " " " " " 2 " 20 "
1 " 80 " " " " " " " 2 " 50 "
ամենալաւ 2 ռ. " " " 3 " —

Մի և նոյն տեղը գործակալութիւն վաճառման շօղաղի և Կախօ-Ֆրայ էստե-ցիայի, Պալմերի բիսկիւտների, Բազրի կօ-ֆէկաների, Շեֆերդի դանակների, Տուրն-ըր գրիչների, Գաուրի հրացանների, Վեկիլի բէզովերների, Բարնսիլի թամբերի, Մեկիլի ամանների, Կոյմանի կրակմալ և մանանխ, Շփարցի տրոփներ և այլն և այլն:

10—100